

Ladislav Rejent ...

... soustružení dřeva, vybíjení kovem

Ladislav Rejent se narodil 2. dubna 1945 v Proseči u Skutče v rodině, která se již po několik generací věnovala zpracování dřeva. Nebylo tedy nijak zvláštní, že se i on vyučil u svého otce a stal se z něj zručný soustružník a nadaný řezbář. Obě profese mohl plně uplatnit v rodinné dílně, která se pod patronací Ústředí lidové umělecké výroby zaměřila na výrobu soustružených předmětů, zdobených vybíjením proužky kovu. Nejprve v ní pracovali společně s otcem, později se k nim přidal i syn. Výroba přečkala zánik i ÚLUV, rozšířila svůj sortiment a v současnosti opět úspěchem uvádí na trh jedinečné soustružené předměty zdobené kovem.

Dnes již málo známá technika byla obnovena především zásluhou ÚLUV, které umožnilo její uplatnění ve výrobním sortimentu Rejentovy dílny v Proseči. Zdobení předmětů vybíjením proužky žlutého a bílého kovu používal ještě otec Ladislava Rejenta, který tímto způsobem zhotovoval na povrchu krabiček a dóz složité ornamentální vzory. Zájem o tyto výrobky sice postupně upadal a v době, kdy dílna přešla pod ÚLUV, patřila tato výroba již minulosti, ovšem znalosti technologie a tvarosloví zůstaly, takže bylo na co navazovat. Pod vedením zkušených výtvarníků vznikly první kolekce dekorativních nádob určených pro stolování. Zastoupeny byly především misky, dózy, svícny, talíře nebo popelníky zdobené jemnými liniemi vlnitých plíšků. Výrobní materiál byl volen

Vesnice v okolí Hlinska na Českomoravské vysočině byly v minulosti známým střediskem podomácké

výroby. Nutnost zajišťovat své živobytí vedla zdejší obyvatelé k podnikání v nejrůznějších oborech, jejichž společným jmenovatelem bylo zpracování dřeva z okolních lesů. K tradičnímu sortimentu

patřila výroba hospodářského nářadí, loubkových opálek a také soustružnictví, jež dalo vzniknout samostatnému oboru výroby dýmek, soustružených nádob a hraček. Rozkvět výroby spadá především do období přelomu 19. a 20. století, kdy se jí věnovaly celé rodiny a jejich produkce zásobovala nejen okolní trhy, ale prostřednictvím podomních obchodníků se šířila i za hranice země.

Pro zvýšení estetického účinku a snazší prodej byly některé výrobky povrchově upravovány, případně zdobeny vybitím kovovými plíšky. Ještě v 19. století byla tato technika velice rozšířená a nacházíme ji na celé řadě drobných galanterních předmětů, jako jsou dózy na tabák, hlavičky dýmek, ozdobná držadla, ale také dřevěné části hudebních nástrojů, jako jsou gajdy, flétny a další. Sice efektivní, ale pracná technika byla v českých zemích postupně vytlačena do pozadí a udržela se především na sousedním Slovensku.

s ohledem na tradici zpracování domácích druhů tvrdých, ušlechtilých dřev, především švestky, hrušně a ořechu. Při výrobě se nejprve soustruží vnější strana budoucího předmětu, přičemž se dbá na to, aby místa, do nichž se budou plíšky zatloukat, tj. dno, hrany nebo boky předmětu, byla obráběna tak, aby léta řezala příčně. Otvor pro plíšek, který je vyseknutý „do let“, má totiž tendenci se samovolně uzavřít a udržet kov uvnitř dřeva. Oproti tomu otvor, který léta přesekává, se po vyschnutí rozestupuje. Otvory se vysekávají pomocí vroubkovaného sekáče a do takto vytvořeného otvoru se vbíjí kovový plíšek upravený speciálním nástrojem do jemné vlnovky. Po dokončení zdobení pokračuje soustružení opracováním vnitřní strany předmětu. Poté se dřevo napustí olejem a následuje broušení smirkovým papírem, který vyhladí nejen dřevěné boky a dno, ale také kovové plíšky. Hotový předmět se napouští lakem nebo politurou, která zvýrazní přirozenou kresbu dřeva.

Technice soustružení a zdobení předmětů kovem naučil Ladislav Rejent především svého syna, který se v mládí společně s otcem této práci věnoval. Nesporný výtvarný talent ho však nakonec zavedl k sochařství a uměleckému zpracování dřeva, takže se této technice běžně nevěnuje. S ukázkami výrobní technologie a také samotnými předměty je možné se seznámit na celé řadě veřejných prezentací v muzeích v přírodě či nejrůznějších historických slavnostech a přehlídkách tradičních řemesel.

Ladislav Rejent
Terezy Novákové 11,
539 44 Proseč u Skutče
tel. 469 321 292